

עין משפט
ג' מראה

עא:

כלל גדול פרק שביעי שבת

מסורת הש"ס

ב א מ"י פ"ו תלמוד
שבת הלכות ט'
ב א ט סס הלכות י'
ב ב מ"י פ"ה תלמוד
שבת הלכות א פ"ו
הלכות א הלכות א סתם עין
ר"ב:

מוסף רש"י

אין ידועה לחצי שיעור.
אלא תלי שיעור ונדע. אל
היא ידועה לחלק. ולס מור
ולכל מ"י שיעור מתקנין
(ב"ר יוחנן ב"ר).

רב נסים גאון

אמר עולא לטאן דאמר
אשכנזי דארי לא בני
ידועה בתחילה. משכח
לה מחסב כריתות. משכח
ד שחיטה וף (ב) אמר
ר טרפון ומה לה מביא
ב אשמות. אמר לו
ר עקיבא טרין בדין
בבעיה. לה ובגמרא נמי
אמר רבא מרבי משניא
גליטור אשכנזי דארי לא בני
ידועה בתחילה. וסבלו ו
הימיה גליטור בי בני
שהולק על ריע רר טרפון
בדין הוה סובר שאשכנזי
דארי בני ידועה בתחילה.
והא ידועה נדון כחטאת
כי חטאת בעינן ידועה
בכחיה אף אשכנזי דארי נמי
בני ידועה בתחילה.

רבינו הגאון

ר"ש פ"ט ס"ט סה"ק שו"ת אהרן
ב"ר חזקוני אהרן לייבן חייב
אשר איצטויך להחיות
ליה שישא. ומשני רבנא
כגון שבו בי ותי חלב
במחיתו אהרן. וכגון שאכל
הני תיר אהרן מרן ונדע
לו הדר ושבת ואכל
הני תיר אהרן. ומתנין
ר"ב גמליאל היא דאין
ידועה לחצי שיעור. והני
היהוב ב' איתותי כ"י
הילכות. אחת בשחיטת
האורח בין הערבים. וכן
גמליאל מתיב וחבליה
פירוק. ומתנין במאי
פ"ג. וכן גמליאל סבר
אין ידועה לחצי שיעור.
וכגון ר"י ידועה
לחצי שיעור. וכן דרבי
גמליאל סבר ר"ב ידועה
לחצי שיעור. כאלו אין
שם ידועה כתיבא וההלם
א"ת כולן. לפיכך חייב.
איתמר אבל ב' יתי חלב
בבעלם אהרן נודע לו על
הראשון. וחד ונדע לו על
השני. ויחזק אהרן חייב
שמים. ר"ל אהרן א"ת
חייב אלא אהרן. ויחזק
א"ת ידועה מחלקת לפיכך
חייב שמים. ר"ל אהרן אין
ידועה מחלקת. ואין חייב
אלא חטאת אהרן. ר' יוחנן
דרש על חטאתו ויחייב
בין שנודע לו חטאתו
בתיבה. בה. ובמחשבו לו
הנייה עזר מתחייב בה.
דאין ארס פרע חובי כבה
שכר נתחייב בו. ור"ל
דרש חטאתו ונסלה. כל
שרא בהלכות אהרן חטאת
א"ת הוא. ומחטאתו ונסלה
קרינא ביה. ר"ל יוחנן ר"א
קרא אהרן ר"ש ביה ר"ב
מ"ן א"ת אכל כותב ומחצה
ונודע לו על כותב ולא נודע
לו על מחצה. וחד ואכל
מ"ן. ויהא אהרן בהלכות של
ש"י. והוא רחיקא לנטרף ע"ס

מכלל דרישא בין אהרן ותמחויו אהרן כו'. לעיל לא בעי למיפוך
מכלל דסיפא משני מינין ושני תמחויון זריכא למימר
שלא תש להרצין כיון דלא קאי הכי: **מאן** דאמר אשכנזי דארי לא
בעי ידועה בתחילה. פי' בקונטרס
ורבי טרפון כפרק דס שמיטה
בכריתות (דף כג:) ולימא דהא מן
התס דדוקא כמעילה מרובה קאמר
ר"ע שמיטה אשמות משום דעוב
לו שכיב שמי אשמות משכיב אשכ
אחד וימנה שאש לא יודע לו תהא
מעילה נדבה אבל כמעילה מועטת
מודה ר"ע שמיטה אשכ אחד וימנה
ונתן לו שימן מעילה מועטת על
הספק משכיב שמי אשמות וקאמרין
נגמ' מדכרי שניהם נלמד (א) אשכ ודאי
לא בעי ידועה בתחילה ואש האמר
רבי טרפון דקאמר מה ליה מציא
שמי אשמות משמע דענה עובה
קמ"ל אדרבה כיון דמעילה מרובה
פליגי אש כן טוב לו שכיב שמי
אשמות כדאמר ר' עקיבא משכיב
אשכ אחד ומעילתו וימנה כדפרשינן
יש לומר דר' טרפון לאו ענה עובה
קאמר אלא לעולם אינו יוצא מדי
בדין הוה סובר שאשכנזי
עצירה בשמי אשמות אלא שכיב
אשכ ומעילתו וימנה ואש האמר
ולרבי עקיבא אלא שכיב שמי
אשמות במרובה וכמעטת אשכ
ומעילה יציא לעולם אשכ אחד
וימנה וכשיודע אז יציא מעילתו וש
לומר משום דלמרו' מצינא אשכ
עד שלא הביא מעילתו לא יאל:
בעל

מחלוקת דאי סלקא דעתך קודם
לריש לקיש לר' יוחנן דחייב שתיים אדמוקים ליה קרא
לאחר הפרשה ואי אהרן הפרשה פליגי אבל קודם
הפרשה מודה ליה רבי יוחנן
לריש לקיש דאין חייב אלא אחת או דילמא בין בוו ובין
קודם הפרשה ודילמא ספוקי מספקא ליה (ב) ואם תימצי
לומר דאין חייב אלא אחת או דילמא בין בוו ובין
קודם הפרשה פליגי בה רבי יוחנן היכי מוקי ליה לקרא
ואם תימצי לומר לאחר הפרשה פליגי ריש לקיש היכי
מוקי ליה לקרא בלאחר כפרה: אמר עולא לטאן דאמר
אשכנזי דארי לא בני ידועה בתחילה
בעל

מכלל דרישא. דלמך חייב: מין אחד ותמחויו אחד מין אחד
לו ידועה. בין שני חלפי שיעור ואיצטריך לתשמעין
לדניטורפו דס"ד אמרנא הוילי ובשיעורין שלמים חלוקין
לחטאות האכ נמי לא לינטרפו קמ"ל דהתם
היה ידועה אבל ידועה חצי שיעור לאו ידועה היא:
רבן גמליאל היא דלמך. לקמן כפרק
הבונה אין ידועה לחצי שיעור:
ותור ונדע לו. לקמן בעי ליה אי
קודם שהפריש קרבן נמי ידועה
ראשונה וקסנר ידועות מחלקות
לאטאות ואע"פ שלא היטה ידועה
בין אכילה לאכילה או לאחך הפרשה
וקסנר הפרשות מחלקות. והאך דלמי
ורבא דלמרי לעילוי ונדע לו על אחת
ממן וחד ואכל כו' אלמא דלמך הוא
דמיחייב אי כתיבא לכו פלוגמא דר'
יוחנן וריש לקיש כדקודם הפרשה
אינהו דלמרו כריש לקיש אי נמי
כתיבא לכו דלמך הפרשה פליגי
ואינהו דלמור קודם הפרשה נודע
על השני ודמי הכל אין חלוקין
לחטאות: **על חטאתו והביא**. והביא
קרבנו שיעור עיט ממימה נקבה על
חטאתו אשר חטא (ויקרא ד) משמע
על כל חטאת וחטאת יציא: **מחטאתו**
ונסלה לו. אפי' לא הביא אלא על
מקלט חטאתו ונסלה לו כולו: **קמ"ל**
כיון (א) דהאי חצי זית ע"ס זית קמא ש"ך
במר ידועה קמיתא והוה כאלו נודע
לו על הכל דהא אי הוה מימי קרבן
הוה מיכפר כדכיה (ס) דיתא] בלא שום
ידועה דפחות מכשיעור לא חייב אבל
כיות לא מיכפר בלא ידועה הלכך כי לא
אימדיע ליה כדכיה אלא זה אהרן זה הוה
ידועות מחלקות: **דאיסודע** ליה. על
השני קודם שהפריש קרבן על ידועה
הראשונה פליגי: **אדמוקים** לאחר
כפרה. כי פרישין לעיל לריש לקיש
הא כתיב על חטאתו והביא ואוקימנא
שיטתיה דתלמודא בלאחר כפרה לוקמנא
בלאחר הפרשה אבל השתא דאוקימנא
בלאחר כפרה ש"מ דפשיטא לבני
השיבה שפדו הגמ' בלאחר הפרשה
נמי פטר ריש לקיש: הכי גרסינן
בספרים ישינא ודילמא ספוקי מספקא

מכלל דרישא. דלמך חייב: מין אחד ותמחויו אחד מין אחד
לו ידועה. בין שני חלפי שיעור ואיצטריך לתשמעין
לדניטורפו דס"ד אמרנא הוילי ובשיעורין שלמים חלוקין
לחטאות האכ נמי לא לינטרפו קמ"ל דהתם
היה ידועה אבל ידועה חצי שיעור לאו ידועה היא:
רבן גמליאל היא דלמך. לקמן כפרק
הבונה אין ידועה לחצי שיעור:
ותור ונדע לו. לקמן בעי ליה אי
קודם שהפריש קרבן נמי ידועה
ראשונה וקסנר ידועות מחלקות
לאטאות ואע"פ שלא היטה ידועה
בין אכילה לאכילה או לאחך הפרשה
וקסנר הפרשות מחלקות. והאך דלמי
ורבא דלמרי לעילוי ונדע לו על אחת
ממן וחד ואכל כו' אלמא דלמך הוא
דמיחייב אי כתיבא לכו פלוגמא דר'
יוחנן וריש לקיש כדקודם הפרשה
אינהו דלמרו כריש לקיש אי נמי
כתיבא לכו דלמך הפרשה פליגי
ואינהו דלמור קודם הפרשה נודע
על השני ודמי הכל אין חלוקין
לחטאות: **על חטאתו והביא**. והביא
קרבנו שיעור עיט ממימה נקבה על
חטאתו אשר חטא (ויקרא ד) משמע
על כל חטאת וחטאת יציא: **מחטאתו**
ונסלה לו. אפי' לא הביא אלא על
מקלט חטאתו ונסלה לו כולו: **קמ"ל**
כיון (א) דהאי חצי זית ע"ס זית קמא ש"ך
במר ידועה קמיתא והוה כאלו נודע
לו על הכל דהא אי הוה מימי קרבן
הוה מיכפר כדכיה (ס) דיתא] בלא שום
ידועה דפחות מכשיעור לא חייב אבל
כיות לא מיכפר בלא ידועה הלכך כי לא
אימדיע ליה כדכיה אלא זה אהרן זה הוה
ידועות מחלקות: **דאיסודע** ליה. על
השני קודם שהפריש קרבן על ידועה
הראשונה פליגי: **אדמוקים** לאחר
כפרה. כי פרישין לעיל לריש לקיש
הא כתיב על חטאתו והביא ואוקימנא
שיטתיה דתלמודא בלאחר כפרה לוקמנא
בלאחר הפרשה אבל השתא דאוקימנא
בלאחר כפרה ש"מ דפשיטא לבני
השיבה שפדו הגמ' בלאחר הפרשה
נמי פטר ריש לקיש: הכי גרסינן
בספרים ישינא ודילמא ספוקי מספקא

רבינו הגאון

חצי זית הראשון ויחייב.
קמ"ל מחטאתו. אם כבר
ונחבר ספקת מחטאתו
ספוקי בנשאר. ור"ל היכי
על חטאתו והביא אפי'
איה שנודע לו על כותב
לאחר וכפר עליו. ולאחר
שנכפף לו (נדע לו) על
כותב השני. כגון זה מודה
ר"ל ר"ר קרבן. והא ר"ב
[אשין] דרבינא לא מוכחא
בדיא ספאי פליגי. מינה
סניא דרשמתא לרבי הכל
לאחר כפרה דראשון. נדע
לו השני פרוך חטאת אפי'
והא סברא דרבה ואביי
בגריה. פליגא אחיהויהו
דא אוקימנא דלתריויהו
ל' יוחנן ור"ל כשנודע לו
לאחר שנכפף על הראשון
פרך חטאת שניה. ורבה
אמר אבל ב' יתי חלב
בהלכות אהרן נודע לו על
אחד בהלכות לו על שני.
הביא קרבן על הראשון
ראשון ושני מחסב. (הוה)
[נהנן] דאין אש נודע לו
על השני אחד שנכפף
השני קרבן אפי' חייב על
נכפף כנדיה ע"ס הראשון.
ורבאי עירא מרביא.
וקי"ל כותחיהו רביא
מריא. אמר עולא לרבי
האומר אשר דארי לא בני
ידועה בתחילה.